

На 11.06.2025 година, за пореден път в Районен съд – Велинград стартира първия модул по Образователна програма „Съдебната власт-информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури”.

Програмата има за цел да обогати познанията на учениците, относно статута, структурата и функциите на съдебната власт на Република България; формиране правната грамотност и култура; повишаване степента на спазване на законите; постигане на разбираемо и отворено към обществото правосъдие, повишаване на доверието към съдебната власт; реализиране на гражданското образование на практика; укрепване на междуинституционалното сътрудничество за насърчаване на творческите търсения и изяви на учителите и учениците.

Мероприятието се осъществи от Районен съд Велинград с ученици от четири училища във Велинград, в четири отделни модула.

През учебната 2024г.-2025 г., ученици от девети, десети и единадесети клас от ПГИТ“Алеко Константинов“ Велинград, СУ “Васил Левски“ Велинград, ПГГС“Христо Ботев“ Велинград, ПГД „Иван Вазов“ Велинград имаха възможност да се запознаят отблизо с органите на съдебната, за мястото на съдебната власт в живота на хората и да формират лични впечатления за работата на магистратите. Отделните модули, като част от Образователната програма се проведеха с учениците, както следва на 11.06.2025 г. с ПГД „Иван Вазов“ Велинград, на 23.06.2025 г. с ПГИТ “Алеко Константинов“ Велинград, на 25.06.2025 г. със СУ “Васил Левски“ Велинград и ПГГС “Христо Ботев“ Велинград. Заедно с учениците присъстваха и техни преподаватели.

И тази година лектори на Програмата бяха Лилия Терзиева, Административен ръководител-Председател на РС-Велинград, като за първа година активно се включи и Мая Средкова - Петрова, съдия в РС – Велинград. Магистратите изнесоха лекции, но поради интерес от страна на учениците срещите преминаха под формата на дискусия. Осем бяха основните предвидени теми:

- „Разделение на властите според Конституцията на Република България. Функции на съдебната власт. Структура на съдебната система. Висш съдебен съвет“.

- „Представяне на професиите съдия, прокурор, следовател и запознаване със статута на магистратите“.

- „Как може да защитим правата си чрез съдебните институции. Видове съдебни услуги. Достъп до правосъдие. Как да се предпазим да не

станем жертва на престъпления? Детско правосъдие. Непълнолетните лица и правосъдието – жертви и извършители на престъпление“.

- „Превенция срещу употреба на наркотични вещества. Престъпления, извършвани от наркозависими лица“.

- „Домашното насилие над малолетни и непълнолетни и мерките за защита на правата на жертвите“.

- „Съдебни процедури с участие на деца и правата на децата в тези процедури, органи, които могат да им предложат подкрепа и защита“.

- „Възпитателни мерки за деца при противообществени прояви, начини и места за прилагането им“ .

- „Хулигански прояви на непълнолетни лица и последици. Детското насилие“.

В процеса на Образователната програма, освен основните теми, съдия Терзиева и съдия Средкова - Петрова запознаха учениците със структурата на съдебната власт, разделение на властите, граждански и наказателен процес, страни и участници в процесите, функциите и нормативната уредба, регламентираща дейността на съдебната система и дейността на магистратите. Представиха професиите на съдия, прокурор, следовател и статута на магистратите в Република България, как се става съдия според Закона за съдебната власт, кои са най-важни качества, които тях трябва да притежава един съдия – честност, коректност и етичност, справедливост и безпристрастност. В лекциите си съдия Терзиева и съдия Средкова - Петрова, разясниха как се образува и през какви етапи преминава едно дело, как и кой събира доказателства по делото, кои са страните в едно дело, какви са правомощията на съдията.

Взаимодействайки с учениците, магистратите разшириха планираните теми в програмата, съобразно техния интерес, който най-вече беше насочен към домашното насилие над малолетни и непълнолетни; употреба на

наркотични вещества; престъпления, извършвани от наркозависими лица и предвидените в закона наказания; агресията в училище; хулигански прояви; трафик на хора и други. Много подробно и с примери от тяхната практика, съдия Терзиева и съдия Средкова - Петрова обясниха на децата, колко е голяма опасността от наркотиците. Разясниха им, че са наказателно отговорни след 14 годишна възраст. Запознаха ги с функциите на Местната комисия за борба с противообществените прояви, която работи с тях ако имат правонарушения преди да навършат 14 годишна възраст.

Лекторите засегнаха важни въпроси, касаещи наказателната отговорност, а учениците живо се интересуваха за последиците от извършено нарушение или престъпление, за предвидените санкции и наказания в

нормативните актове. Акцент бе поставен върху необходимостта младите хора да се предпазят от противообществени прояви и от действия, пораздащи негативни последици върху бъдещия им живот. Задаваха въпроси свързани с правораздавателния процес и наказателната отговорност на хората, които нарушават закона. Лекторите им обясниха, че като съдии са длъжни да направят обстоен анализ на доказателствата по делото, за да разкрият обективната истина, че магистратите са длъжни да прилагат точно Конституцията и законите в Република България, да бъдат безпристрастни, обективни и справедливи. От проявения интерес на учениците, заедно дискутираха различни правни казуси, свързани с възможни проблеми на тяхната възраст. При всички срещи, младежите проявиха особен интерес и активно участваха в дискусиите, имаха възможност да задават актуални за тях въпроси, на които получиха изчерпателни отговори от лекторите. Знанията, които учениците придобиха от проведените срещи, ще им бъдат от полза, за да могат да защитават правата си, да спазват законите на българското законодателство и да бъдат достойни граждани на страната ни.

Лилия Терзиева, Административен ръководител-Председател на РС-Велинград и съдия Мая Средкова - Петрова, връчиха на всички ученици удостоверения за участие в образователната инициатива, образователни брошури, предоставени от Висшия съдебен съвет, както и флаш-памети.

Преподавателите и учениците, изразиха удовлетвореност от съвместната работа по Образователната програма и желание за продължаване на инициативата, имаща за цел повишаване на информираността на учениците за структурата, функциите и значението на съдебната власт в България.

Внедряването на Образователна програма като част от Комуникационната стратегия на съдебната власт и постигането на целите за обогатяване познанията на учениците и формирането на правна грамотност може да предполага нейното продължаване и за предстоящата учебна година. Популярността ѝ сред учениците ще доведе до изграждането на положителен имидж на съдебната система сред обществото и в частност сред младите хора. По този начин се изгражда гражданска и правна култура като част от личностната им култура. Именно така учениците ще повишат своята степен на познаване и спазване на законите и ще бъде предизвикано не само любопитството им, но и гражданската им активност.

